

РЕШЕНИЕ

№ 17594

гр. София, 22.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 56 състав, в
публично заседание на 23.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Ситнилка

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **12975** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалбата на „ИпоТех Софком“ АД, ЕИК[ЕИК], представлявано от изпълнителния директор И. И. чрез пълномощник адв. Т. против отказ, обективиран в писмо № МЕУ-17379/15.10.2024 г. на Главния директор на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ - МРРБ (ГД „ГРАО“- МРРБ). Изложени са доводи за незаконосъобразност, поради съществени нарушения на административнопроизводствените правила и противоречие с материалния закон - отменителни основания по чл. 146, т. 3 и т. 4 от АПК. Конкретно се изтъква, че оспореният отказ е бланкетен, изцяло лишен от аргументи, като при издаването му не са обсъдени нито едно от посочените основания за получаване на достъп. Обосновават се съображения, че оспорващото дружество, като финансова институция по чл. 3 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), има качеството на организация, предоставяща обществени услуги по Закона за електронното управление (ЗЕУ) на основание § 1, т. 14 от Допълнителните разпоредби на ЗЕУ, поради което осигуряването на директен достъп до посочените регистри е допустимо и на основание легитимния интерес, съгласно чл. 6, ал. 1, б. "е" от Регламент (ЕС) 2016/679, тъй като предоставянето на лични данни на физически лица представлява „обработване на лични данни“. На следващо място се изтъква, че „ИпоТех Софком“ АД попада в кръга на задължените лица по ЗМИП, поради което трябва да прилага мерките за превенция, изчерпателно изброени в чл. 3 от ЗМИП, сред които и комплексна проверка на своите клиенти по реда на чл. 10 от ЗМИП, като един от способите за това е извършване на справки в

електронни страници и бази от данни на местни и чуждестранни компетентни държавни и други органи. От друга страна, дружеството е длъжно да разработва ефективни вътрешни системи (чл. 42 от ЗМИП), които да му позволяват да установи дали потенциален клиент, съществуващ клиент или действителен собственик на клиент ЮЛ е лице по чл. 36 от ЗМИП, като тези вътрешни системи може да се основават на информация, получена чрез използването на вътрешни или външни бази от данни, каквито представлявал Регистър на населението - НБД „Население“. На следващо място, „ИпоТех Софком“ АД, като кредитна институция има задължение при отпускане на кредити, да извършва оценка на кредитоспособността на кредитополучатели, съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗПК и чл. 13, ал. 1 от ЗКНИП. Подробни съображения в тази насока са изложени и депозираните по делото писмени бележки. Претендира се отмяна на оспорения отказ присъждане на разноски, съобразно приложен списък по чл. 80 от ГПК.

Ответната страна - Главния директор на ГД „ГРАО“- МРРБ, чрез процесуален представител изразява становище за недопустимост, алтернативно за неоснователност на жалбата, като моли за нейното отхвърляне и потвърждаване на акта. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Настоящият съдебен състав след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е образувано по заявление № МЕУ- 16898/07.10.2024 г. до Министерство на електронното управление (МЕУ) от „ИпоТех Софком“ АД за включването му като потребител към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) до следния регистър и справки: Регистър на населението: Справка за брак; Справка за семейно положение; Справка за семейно положение, съпруг/а и деца; Справка за съпруг/съпруга; Справка по ЕГН от лога на НБД „Население“; Справка за валидност на физическо лице; Справка за родственост; Справка за физическо лице; Справка за настоящ адрес; Справка за постоянен адрес.

С писмо рег. № МЕУ-17009/08.10.2024 г. от министъра на регионалното развитие и благоустройство е изискано становище за включване на „ИпоТех Софком“ АД като потребител към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) за достъп до горепосочения регистър и справки, администрирани от Министерството на регионалното развитие и благоустройство. В писмото е посочено, че съгласно чл. 14, ал. 3 и ал. 5 от Общите условия за присъединяване на регистри и база данни към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) и осигуряване на достъп до тях, непроизнасянето в срок от 14 работни дни, от датата на уведомяване, се счита за мълчаливо съгласие и положително становище за даване на достъп до съответния регистър. На основание чл. 14, ал. 4 от Общите условия за присъединяване на регистри и база данни към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) и осигуряване на достъп до тях „достъпът на консуматори до заявени данни се отказва след посочени мотиви и причини в изпратеното до заявителя и МЕУ становище на ПАД“.

В оспореният отказ е посочено, че цитираните в заявлението разпоредби не регламентират достъп до личните данни на Национална база данни „Население“. Посочено е, че предоставянето на лични данни на физически лица, съдържащи се в РН-НБД „Население“ представлява „обработване на лични данни“, съгласно легалната дефиниция, посочена в чл. 4, т. 2 от Общия регламент относно защитата на данните. Предоставянето на информация, съдържаща лични данни, може да се извършва само при наличие на една от хипотезите на чл. 106 от Закона за гражданска регистрация (ЗГР), като в конкретния случай приложение намира разпоредбата на чл. 106, ал. 1, т. 3 от ЗГР. За да бъде предоставен достъп до Национална база „Население“, следвало

финансовото дружество да отправи искане за разрешение до Комисията за защита на личните данни.

При така установеното от фактическа страна, настоящият съдебен състав обосновава следните правни изводи:

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.

Заявленията на граждани и организации за получаване на достъп до данни от регистри в средата на междурегистров обмен подлежат на разглеждане в две фази - първата, в течение на която първичният администратор на данни се произнася по допустимостта на поискания достъп до данни, и втората - в която МЕУ предоставя реален достъп в средата на междурегистров обмен, ако заявителят може да бъде потребител на административна електронна услуга. Съгласно чл. 7 от Закона за електронно управление правилата за предоставяне на електронни административни услуги, за обмена на електронни документи между административните органи, гражданите и организациите и за вътрешния обмен на електронни документи в рамките на отделните администрации в съответните области на политики се определят с наредби. В чл. 8 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги се уреждат условията за достъп до регистри и бази данни. Съгласно чл. 8, ал. 3 от Н. първичният администратор на данни отказва достъп до данни на лицата, които ги заявяват, когато в заявлението за достъп по ал. 2 липсва един или повече от изискуемите реквизити или заявителят няма право да получи данните съгласно закон. Същото е записано и в чл. 17, ал. 4 от Общите условия за достъп до данни от регистри на държавната администрация в средата на междурегистров обмен. Издаденото от главния директор на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ становище съдържа отказ за предоставяне на достъп до Регистър на населението - Национална база данни „Население“ и тъй като представлява акт, който засяга законен интерес на подалото заявление лице, подлежи на проверка за законосъобразност по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Налага се извод, че се оспорва подлежащ на контрол административен акт, от надлежна страна, чийто права и законни интереси пряко се засягат и в преклузивния срок по чл.140, ал.1 от АПК, след като в акта не е указано пред кой орган и в какъв срок може да се подаде жалба срещу него.

Разгледана по същество, жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Предвид обхвата на заявления достъп до отделни справки, включени в Регистър на населението - Национална база данни „Население“, първичният администратор на данни е Министерството на регионалното развитие и благоустройство, представлявано по министъра на регионалното развитие и благоустройство.

Оспореният акт е издаден от компетентен орган - Главният директор на ГД „Гражданска регистрация и административно обслужване“.

Условията за автоматизиран обмен на електронни документи като вътрешни електронни административни услуги са регулирани в Н.. Съгласно чл. 2, ал. 1 от нея, министърът на електронното управление, води регистър на регистрите, в който се вписват регистри и бази данни на първичните администратори на данни, в които се съдържат първични данни. Достъпът до регистрите и базите данни се осъществява чрез подаване на заявление, съдържащо минимум данни за юридическото лице - заявител и информационната система; основаниято за получаването на данните, включително номер на преписка, ако има такава; длъжностното лице, извършващо заявяването, ако има такова. Съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредбата, първичният администратор на данни отказва достъп до данни на лицата, които ги заявяват, когато в заявлението липсва един или повече от изискуемите реквизити или заявителят няма право да

получи данните съгласно закон. Процедурата е уредена в Общи условия за присъединяване на регистри и база данни към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация /RegiX/ и осигуряване на достъп до тях, в редакцията им, утвърдена със заповед № МЕУ-13449/19.08.2024 г. на министъра на електронното управление.

Съгласно чл. 10, ал.1 от Общите условия, заинтересованите лица имат право да заявят присъединяване към средата за своите нужди, като подават искане до министъра на електронното управление. На основание чл. 14, ал. 3 от Общите условия, в срок от 14 дни от датата на получаване на заявлението за достъп първичният администратор на данни (ПАД) или упълномощен от него представител изпраща до МЕУ становище за предоставяне или отказ на достъп на съответния потребител до исканите регистри и бази данни. Съгласно чл. 14, ал. 4 от Общите условия, достъпът се отказва след посочени мотиви и причини в изпратеното до заявителя и МЕУ становище на първичния администратор на данни. В чл. 3, ал. 1 от ЗЕУ е регламентирано, че първичният администратор на данни предоставя при поискване служебно и безплатно данните на всички административни органи, на лицата, осъществяващи публични функции, и на организациите, предоставящи обществени услуги, които въз основа на закон или подзаконов нормативен акт, също обработват тези данни.

Отказът, обективизиран в писмо рег. № МЕУ-17379/15.0.2024 г. е издаден в противоречие със законовите изисквания относно формата и съдържанието на административния акт, съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 2, т.4 от АПК. Резултатът от производството е писмено обективизиран, но в акта липсват фактически и правни основания за издаването му. Въз основа на събраните и приети доказателства не може да се установи безспорно действителната фактическа обстановка, нито същата да бъде съотнесена към конкретни правни основания за издаване на акта, породил неблагоприятни правни последици за „ИпоТех Софком“ АД. Константна е съдебната практика, че осъществилата се фактическа обстановка следва да бъде подведена под релевантния закон, действащ по време, място и лица за всеки конкретен случай. Несъответствието на фактите по преписката със законовите разпоредби е винаги толкова съществено нарушение, че води до ограничаване правото на защита на жалбоподателя.

Мотивите, следва да съдържат конкретни съображения, които ясно и недвусмислено да подвеждат установените от органа факти, под приложимите правни норми. Липсата, непълнотата или неразбираемостта на мотивите на административния акт възпрепятстват съдебния контрол и осуетяват преценката по отношение на материалната му законосъобразност и съответствието с целта на закона. Поради това те са въздигнати от законодателя в задължителен реквизит на административния акт, чиято липса води до незаконосъобразност и е основание за неговата отмяна. В този смисъл са разясненията дадени в Тълкувателно решение № 4/22.04.2004г. по дело № ТР-4/2002г. ОСС на ВАС на РБ, което е задължително по смисъла на чл. 130, ал. 2 от Закона за съдебната власт.

Неизлагането на мотиви в самия административен акт не съставлява съществено нарушение на процесуалните правила, ако фактическите основания и конкретните съображения се съдържат в друг документ към изпратената административна преписка, след като изхождат от същия орган /Тълкувателно решение № 16/31.03.1975г. на ОСГК на Върховния съд/. В настоящия случай, от представените доказателства не може да се приеме, че ясни мотиви които по несъмнен начин да установяват фактическите основания за постановяване на оспорения административен акт, се съдържат в друг документ. Не е налице препращане към други документи от преписката. Въобще в преписката липсват каквито и да е било писмени доказателства, от които да може да се изведат релевантни за правоотношението факти. Актът е лишен от мотиви, които по убедителен начин да сочат на причините, поради които главния директор на ГД ГРАО го е издал. Това от своя страна

осуetyава възможността на съда да извърши контрол по същество, касаещ съответствието му с приложимия материален закон /чл. 146, т. 4 от АПК/ и неговата цел /чл. 146, т. 5 от АПК/.

Недопустимо за първи път в съдебната фаза на производството от ответника да се излагат мотиви, като е следвало в писмена мотивирана форма /чл.59, ал.2, т.4 АПК/ да се въведат всички фактически и правни основания, за да може оспорващият да упражни адекватно и в пълен обем правото си на защита, като оборва конкретни установявания, които са обективирани в административен акт.

При условията на чл. 173, ал. 2 от АПК преписката следва да бъде върната на компетентния административен орган за ново произнасяне, при което и в изпълнение на указанията на съда, следва да бъде постановен мотивиран административен акт, в който, в хипотезата на отказ, да бъдат изложени подробни мотиви.

При този изход на спора, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК, правото на разноски е възникнало в полза на оспорващото търговски дружество, които са претендиран и доказани в размер 50 лева - заплатена държавна такса.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 56-ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на „ИпоТех Софком“ АД отказ, обективиран в писмо рег. № МЕУ – 17379/15.10.2024 г. на директора на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ МРРБ.

ВРЪЩА преписката на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ МРРБ за ново произнасяне по заявление № МЕУ- 16898/07.10.2024 г. в законоустановения срок.

ОСЪЖДА Министерство на регионалното развитие и благоустройство да заплати на „ИпоТех Софком“ АД, ЕИК[ЕИК] разноски по делото в размер на 50 (петдесет) лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14 -дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: